

STRATEGIPLAN FOR INTEGRERING I FOLLDAL KOMMUNE 2016 – 2020

Folldal kommune dato 15.09.2016

K-sak 39/16 (16/628)

INNLEDNING

Strategiplan for flyktningtjenesten i Folldal kommune er utarbeidet etter vedtak gjort i kommunestyret 10.12.2015

Vedtak K-sak 62/15:

Evaluering av interkommunalt samarbeid om norskopplæring m. samfunnskunnskap for voksne innvandrere tas til orientering.

Kommunestyret gir komite 1 i oppgave å utarbeide en strategiplan for integreringsarbeidet i Folldal kommune.

Mandat:

Komiteens mandat er å utarbeide en strategi for helhetlig organisering av flyktning- og integreringsarbeidet i Folldal kommune. En slik strategi skal se på hvordan vi kan bedre integreringen av flyktninger, og i hvilken grad kommunens tilbud til flyktninger er tilpasset deres behov.

Komiteen skal se på:

- *Opplæringstilbudet vi gir fremmedspråklige, både i barnehage, grunnskole og til voksne*
- *Mottak av flyktninger, boligtilbud og sosiale nettverk*
- *Samarbeid med frivillige og eventuelle fadderordninger*
- *Helse- og omsorgstjenester*
- *Introduksjonsprogram, praksisplasser og språktreningsplasser*
- *Koordinering av kommunens arbeid med tanke på integrering*
- *Kartlegge kompetanse og integrering i arbeidslivet*
- *Holdningsskapende arbeid i kommunen*
- *Brukermedvirkningsaspektet i integreringsarbeidet av flyktninger*
- *Utrede mulighetene for å bosette inntil 5 enslige mindreårige i 2016 innenfor rammen av 12. Utredningen skal også ta opp seg anbefalingen om 5 for 2017.*
- *Barnevernets rolle*
- *Vurdere de økonomiske aspektene ved integreringsarbeidet*

Rådmannen utnevner sekretær for arbeidet. Komiteen involverer relevante fagpersoner etter behov. Arbeidet må sees i sammenheng med den pågående organisatoriske gjennomgangen av enheten oppvekst.

Strategiplanen legges frem for kommunestyret i april møtet 2016.

Komite 1 har består av Ronny Bekken Larsen, Øyvind Bakken Berg, Ellen Grete Kroken og Gro Eli Slemmen. Komiteen har hatt 4 møter.

For å skaffe seg informasjon om flyktningtjenesten i Folldal før og nå, ble det oversendt spørsmål fra komiteen til flyktningkonsulent Gry Nergård. Disse ble besvart og returnert til komite 1. Denne informasjonen, modellering av andre kommuners strategi dokumenter, «Utredning av muligheten for omfattende bosetting av flyktninger i Fjellregionen» fra Regionrådet for Fjellregionen, april 2016 og Meld.St 30 «Fra mottak til arbeidsliv- en effektiv integreringspolitikk», ligger som et bakteppe for dette strategidokumentet.

HISTORIE

Folldal kommune har i perioder siden 80-tallet, tatt imot flyktninger fra flere konfliktområder. Opprinnelsesland, antall, utdanningsnivå og bosattes varighet har variert i takt med hvordan verdenssituasjonen har endret seg. Folldal har hatt flyktninger fra bl.a. Somalia, Kongo, Kosovo og Tsjetsjenia. Det har også vært kurdiske flyktninger i Folldal. Tidligere både bodde og gikk flyktningene på skole i Folldal, men fra 2012 har norskopplæring og samfunnsfag foregått på Tynset. Fra 2013 har dette vært organisert som et vertskommunesamarbeid.

Avtalen mellom samarbeidende kommuner og Tynset kommune gjelder i fem år f.o.m. 01.08.13 t.o.m. 31.07.18. Avtalen har et års oppsigelse.

Organisering/ansatte ressurs.

Flyktningtjenesten i Folldal har vært organisert under forskjellige enheter. Den har vært lagt til kultur, kultur og oppvekst, rådmann, NAV, oppvekst og nå NAV. Stilling som flyktningkonsulent har variert etter hvor mange flyktninger som har vært i bygda. Stillingene på voksenopplæringa har variert tilsvarende.

SAMMENDRAG OVER PLANENS MÅL OG DE AKTUELLE BIDRAGSYTERE

Mål	Kommunal gjennomføring	Andre
Mottak og bosetting: Folldal kommune skal bosette flyktninger i henholdt til politiske vedtak	Flyktingtjenesten Øvrige enheter i Folldal kommune	Bufetat og barnevernstjenesten Tannhelse
Boligplanlegging: De som bosettes skal flytte inn i egnet bosted, få opplæring i å mestre norske boforhold samt få innføring i «fra leie til eie».	Teknisk flyktingtjenesten	Lokale aktører Husbanken og private utbyggere
Familie og oppvekst: Alle barn i Folldal skal ha en trygg og god oppvekst og få tilbud om barnehageplass, grunnskole og videregående skole. De skal kunne nyttiggjøre seg undervisningen og foresatte skal gis muligheten til å forstå beskjeder. De skal ha mulighet til å inkluderes i minst en fritidsaktivitet og i størst mulig grad integreres i lokalmiljøet	Flyktingtjenesten Oppvekst NAV	Frivillige lag og foreninger
Introduksjonsprogrammet skal kvalifisere til arbeid og utdanning: Flyktingene skal starte introduksjonsprogrammet senest 1 måned etter ankomst og det skal skaffes tilveie mest mulig relevant informasjon om vedkommende. 60 % av alle flyktingene skal være i jobb eller videre utdanning etter 2 år. Det skal gis kunnskap om de ulike utdanningsløpene, mulighet for å etablere egen bedrift samt «småjobb» prosjekt. Det skal legges til rette for at informasjon gitt av kommunen kan forstås.	Flyktingtjenesten Næringssjef Skole	Tynset opplæringscenter privat næringsliv
Integrering: Det skal opprettes et Internasjonalt råd som har til oppgave å fremme flyktingers- og innvandreres integrering i Folldalssamfunnet. Det skapes møteplasser og tiltak som fremmer integrering og motvirker fremmedfrykt og rasisme	Flyktingtjenesten	Internasjonalt råd Frivilligsentralen frivillige i lokalsamfunnet samt lag og foreninger
Økonomi: Bruk av midlene i integreringstilskuddordningene skal	Flyktingtjenesten NAV	

ha et 5 – års perspektiv, der alle statlige tilskudd tiltenkt integrerings- og opplæringsformål, skal brukes til dette. Behov for sosialhjelp skal begrenses		
--	--	--

ØKONOMI.

Integreringstilskudd.

Stortinget har fastsatt følgende satser for integreringstilskudd i 2016		
Integreringstilskudd	Bosettingsår	
	År 1 (2016)	kr 184 000 (voksne)*
		kr 184 000 (barn)*
		kr 234 000 (enslige voksne)
		kr 184 000 (enslige mindreårige)
	År 2 (2015)	kr 220 000
	År 3 (2014)	kr 160 000
	År 4 (2013)	kr 83 400
	År 5 (2012)	kr 70 000
Barnehagetilskudd		kr 24 500 (engangstilskudd)
Eldretilskudd		kr 162 000 (engangstilskudd)
Tilskudd ved bosetting av personer med kjente funksjonshemninger	Tilskudd 1:	kr 181 000 (engangstilskudd)
	Tilskudd 2:	Inntil kr 1 111 000 i inntil 5 år
* Personer regnes som voksne fra og med det året de fyller 18 år.		

I tillegg kommer tilskudd til norskopplæring og samfunnskunnskap. Tilskuddet deles i et grunntilskudd og et tilskudd per capita.

Målet med tilskuddsordningen er å sikre at kommunene oppfyller sin plikt etter *Introduksjonsloven* og tilbyr voksne innvandrere med rett og plikt, eller bare rett, til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet er å styrke nyankomne innvandreres muligheter for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet. Kommunene skal organisere opplæringen i henhold til de målsettinger, krav og retningslinjer som er fastsatt i *Introduksjonsloven* med forskrifter. Kommunene har mulighet til å beholde et eventuelt overskudd av tilskuddet hvis de effektiviserer opplæringen gjennom formålstjenlig organisering og god kvalitet innenfor rammen av lov, forskrifter og retningslinjer. Det vil si at dersom kommunene gjennomfører opplæringen til en lavere kostnad

enn mottatt tilskudd, beholdes tilskuddet uavkortet. (Rundskriv 4, 2015, IMDI 2015). Tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven, består av et persontilskudd og et grunntilskudd. Grunntilskuddet er for 2015 på kr. 560.000,-

I tillegg kommer persontilskuddet som har 2 satser: TILSKUDDSÅR	LAV SATS (3ÅR)	HØY SATS (3 ÅR)
ÅR 1 (2015)	12 800	31 900
ÅR 2 (2014)	22 000	57 800
ÅR 3 (2013)	12 900	35 900

I perioden flyktningene har vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen har de normalt en brutto årslønn på 185 152,- (pr 01.08.16). Dette er skattbar inntekt.

ANTALL FLYKTNINGER NÅ OG FRAMOVER / ALDERSSAMMENSETNING OG OPPRINNELSES LAND

Pr 20. mars 2016 var det i Folldal kommune 34 flyktninger fra henholdsvis Somalia og Eritrea. Det er hovedvekt av enslige menn i alderen 25-30, men det er også familier, enslige mødre, barn og ungdom.

Det er 21 voksne og 13 barn/ungdom i alderen 0-17 år. For 2016 var det vedtatt å bosette 12 flyktninger inkl. familiegjenforening og enslige mindreårige. Det er også fattet vedtak om å bosette 12 personer i 2017, inkludert familiegjenforening.

Status introduksjonsprogrammet og opplæring (språktrening og praksisplasser)

Flyktningtjenesten i Folldal kommune samarbeider med Tynset opplæringscenter. TOS arbeider etter introduksjonsloven. Målgruppen er **voksne** mellom 18 og 55 år. I dagligtale omtales dette ofte som "intro".

DAGENS SITUASJON OG ORGANISERING.

Fra 01.05.16 er flyktningetjenesten lagt til NAV. Tynset opplæringscenter har ansvar for norsk og samfunnskunnskaps undervisning.

100 % stilling som skal dekke oppgavene til programrådgiver, flyktningkonsulent og bo/miljøarbeider. I tidsrommet 13.06.2016 – 12.06.2017 er det opprettet en prosjektstilling i 100 %. Det vil si at flyktningtjenesten i dette tidsrommet har 2 hele stillinger.

Dagens flyktningstjeneste bærer preg av at det i en periode var satt av små ressurser til tjenesten. Først i 2014 ble det igjen ansatt flyktningkonsulent i full stilling. Tjenesten har ennå ikke satt seg i forhold til strategier og kompetanse. Det er viktig at det gjøres langsiktige vedtak på bosetting for å ha forutsigbarhet i bemanning og økonomi i tjenesten.

Programrådgiver

I Follidal har stillingen som flyktningkonsulent tatt seg av alle oppgaver som ligger til programrådgiver, flyktningkonsulent og boveileder.

IMDI anbefaler opp mot 20 elever pr programrådgiver

Kontakt med TOS fungerer tilfredsstillende. Vi får jevnlig oppdateringer om fravær og permisjoner og tettere kommunikasjon hadde vært fint. Det er ønskelig med mer samarbeidstid, blant annet om IOP(skolen) og IP(kommunen), slik at man kan lage et mer helhetlig og funksjonelt utdannelses- og arbeidsforløp. Det ville vært ønskelig med en bedre samordning av disse, samt dokumentasjonsverktøy. Visma flyktning vil bli brukt når det er klart.

Intromøter sammen med de andre kommunene har fungert fint, og det har vært en god plattform for læring og erfaringsutveksling. Det er stor vilje til deling av kunnskap i denne gruppen.

Programrådgiver trenger å oppdatere seg på lovverk, slik at alle enkeltvedtak blir fattet iht loven om intro. Det dukker opp situasjoner som er nye, og disse trenger man tilstrekkelig med tid til å sette seg inn i slik at det blir riktig.

Flyktningkonsulent og boveileder

Flyktningkonsulenten har hatt god kontakt med IMDI, og vi har også god kontakt med de asylmottakene vi har bosatt flyktninger fra.

Til nå har det fungert tilfredsstillende å finne boliger, men det savnes langsiktig planlegging. FK tjenesten foreslår at det bosettes i 4 bolker pr år, slik TOS tenker i forhold til inntak på skolen. Det foreslås også at vi så tidlig som mulig får lagt inn en «bestilling» til IMDI basert på hvilke boliger vi har til rådighet de kommende årene.

De fleste av boveilederens oppgaver har fungert i den første fasen av bosettingen. Bolig er klargjort og innkjøp gjort. Ved god varsling har vi fått bistand fra vaktmester og det har fungert fint. Det vil bli enklere når vi setter en struktur på dette og har gode varslingsrutiner, noe som forutsetter god og forutsigbar planlegging i alle ledd.

Til nå har vi bosatt «usystematisk» og tiden i kommunen før skolestart har vært for kort. For fremtiden kan det være smart å ha de ny bosatte på intro i alle fall 1 måned før skolestart, der vi kjører de gjennom diverse programmer. Dette er noe vi ser på og slike programmer må lages ut fra hvor opplæringen trengs. Slik det er i dag opplever vi at flyktningene har huller i basiskunnskap, og det medfører et unødvendig behov for personlige møter og oppfølging i hjemmet. For liten tid til god oppfølging gjør at vi jobber med etterslep på dette. God innføring i rutiner, betale regninger, hva er en

faktura, spare penger, sette opp budsjett og nettbank, vil gi flyktningen raskere vei til selvstendighet og flyktning tjenesten bedre utnytting av sine ressurser.

Vi mottar integreringstilskudd for hele året uansett når på året vi bosetter.

Integrering og kontakt opp mot lag og foreninger er et område vi trenger å forbedre. Vi har i dag en ungdom i fotball gruppa, internasjonal møteplass en kveld i uka samt noen frivillige som øvelseskjører med de som tar kjøretimer. Vi tenker å utarbeide Folldalsvenn og ha et arrangement der vi knytter kontakter mellom Folldal og flyktningene. Lions har sagt seg villig til å delta i «ved prosjektet» og det går ut på at de som kommer nye får opplæring i å bruke vedovn.

Barnehage

Barnehagen har ansvar for å gi informasjon til foreldrene. Flyktning tjenesten har ansvar for at drosje fungerer til riktig tid. FK er i dag ansvarlig for å skaffe tilveie informasjon om hvem som skal bruke barnehagen i ferier, samt bistå når det skal søkes om barnehage plass. Vi har utarbeidet et forslag om rutiner ved sykdom hos barna når foreldrene er på Tynset, på oppfordring fra barnehagen.

Grunnskole

Det fungerer tilfredsstillende. Skolen gir beskjed når det er noe vi trenger å bistå med, eller stiller spørsmål ved behov.

Tynset opplæringscenter

Det er ønskelig med et tettere samarbeid mellom lærer og programrådgiver. De sist ankomne til Folldal har fått et for lavt timetall i løpet av uka. De fikk 10 timer og skulle hatt rundt 20 timer. Det er signalisert, men ikke bekreftet enda, at det fra høsten av vil bli kun 15 timer norsk pr. uke. Resten må den enkelte kommune ta seg av selv.

Introduksjonsprogrammet

Det er i fra medio april og frem til sommeren undervist 4 onsdager samt hver mandag i temaer som norsk, økonomi, budsjett, fraværsordning. All annen introundervisning har foregått på Tynset hver onsdag der kommunene har samarbeidet om innhold og ansvar for å skaffe eksterne foredragsholdere som for eksempel; politi, forsikring, bank, NØK med flere. Det vil fra høst 2016 gjennomføres intro i hjemkommunene.

Helse

Samarbeid med lege, tannlege og helsesøster fungerer tilfredsstillende og rutiner forbedres fortløpende. Vi ser imidlertid at med flere flyktninger blir også ventetiden før de kommer til lege, tannlege og helsesøster lenger. Vi ser også at det vil bli et behov for å bruke psykiatritjenesten mer enn vi har gjort i 2015.

NAV

Fungerer tilfredsstillende. Når flyktningetjenesten nå er lagt til NAV er det enklere å lage gode samarbeidsrutiner og fordele arbeidsoppgaver, slik at ressurser blir godt utnyttet.

Boligsituasjonen og bosetting

Flyktninger som har fått opphold i Norge skal bosettes i en kommune. IMDi har ansvaret for å finne en egnet bosettingskommune. For kommunene er bosetting av flyktninger en frivillig oppgave, og det er kommunestyrene som vedtar hvor mange flyktninger de ønsker å bosette. En flyktning som er i introduksjonsprogrammet kan ikke selv velge å flytte til en annen kommune uten at det har noen konsekvenser.

Dersom en flyktning velger å flytte betyr det at personen avbryter programmet i den første kommunen, og den nye kommunen er ikke forpliktet til å tilby introduksjonsprogram. Den nye kommunen kan likevel tilby program. I slike tilfeller er det ikke uvanlig at kommunene snakker sammen og avtaler at en flyktning skal tilbys program i den nye kommunen. Videre, hvis flyktningen mener at hun ikke har behov for mer program er ikke dette noe problem.

Flyktningene i Follidal blir bosatt i det som til enhver tid er ledig. Vi disponerer fra kommunen 2 familieleiligheter, 6 miniboliger og 3 private leiligheter som vi bruker som bofellesskap. De som til nå er bosatt i 2016 er bosatt i private leiligheter der kommunen leier av den private aktøren og fremleier til hver enkelt i bofellesskapet. Dette forenkler jobben for flyktningetjenesten før, under og etter at bofellesskapet skifter beboere.

Flyktningetjenesten kan tenke seg en mer langsiktig bolig plan slik at vi kan planlegge bosettingen i forhold til inntak på skolen. Tynset opplæringscenter planlegger å ta inn nye elever hver 3 måned på grunn av stor pågang av elever. Inntak skole er tenkt august, desember og mars.

Språkpraksis

Vi har i dag 5 plasser. En i kommunen, en på Frivilligsentralen og to i privat regi. Det er en jobb å gjøre når det gjelder språktrening samt arbeidspraksis i ferier.

Det er ønskelig med flere språk- og arbeidspraksisplasser i kommunen, der de enhetene som kan ta imot blir oppfordret til dette.

Flyktningene har 5 uker ferie, 4 av disse i sommerferien og den 5 uka skal fordeles på jul og påske. Pr i dag er ikke dette gjennomført på grunn av manglende ressurser for å skaffe tilveie plasser samt nok ressurser i ferien til at noen fra FK kan følge opp på en god måte og være tilstede. Sommeren 2015 hadde ikke flyktningene som gikk på intro noe tilbud om jobb eller annen aktivitet. Arbeidet med å skaffe sommerjobber ble startet i januar 2016, samtlige har fått jobb sommeren 2016. De fleste av sommerjobblassene er på gårder, men også i privat næringsliv samt kommunen.

FORMÅL MED PLANEN

Formålet med planen er å peke ut viktige mål basert på det lovverket vi skal forholde oss til, samt legge strategier, og stadfeste ansvar for de neste 4 årene, slik at alle enheter som berøres av integreringsarbeidet kan lage tiltak i henhold til sitt ansvar. Det vil si at hver fagsektor utvikler og tilpasser eget tjenestetilbud slik at det kan møte ulike behov hos alle grupper blant kommunens innbyggere, herunder også de med flyktningebakgrunn.

Integreringsbegrepet gir forskjellige assosiasjoner og brukes ofte i ulik mening. Denne planen tar utgangspunkt i definisjonen i Stortingsmelding nr. 6. 2012 – 2013:

«Integrering er en prosess som omfatter både de som bor her fra før, og de som flytter til landet.

Nye innbyggere må tilpasse seg samfunnet de kommer til og ta del i arbeids- og samfunnslivet.

De som allerede bor i Norge, må anerkjenne og forholde seg til at befolkningen endres og blir mer mangfoldig. Integreringspolitikken skal bidra til at alle har like muligheter, rettigheter og plikter.»

Med bakgrunn i dette har komite 1 utarbeidet 3 problemstillinger som ligger til grunn for mål og strategier de neste årene

Problemstillinger:

- a) *Hvordan kan Folldal kommune og lokalsamfunnet i best mulig grad bidra til god integrering lokalt og nasjonalt*
- b) *Hvordan kan Folldal kommune bidra til gode oppvekstvilkår som skaper trygghet og læring*
- c) *Hvordan kan Folldal kommune tilby et best mulig introduksjonsprogram som et fundament til økonomisk selvstendighet gjennom utdanning og arbeid i Folldal og/eller Norge*

DEFINISJONER, LOVVERK OG BOSETTINGSTALL.

Strategisk plan for integrering gjelder for 2016 – 2020. Planen er utarbeidet på bakgrunn av det økende antall flyktninger internasjonalt og nasjonalt.

Planen redegjør for mål og strategier frem mot 2020 med fokus på mottak og bosetting, boligplanlegging, familie og oppvekst, introduksjonsprogrammet og kvalifisering, integrering og økonomi.

Definisjoner

Etter *Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her* (Utlendingsloven) brukes betegnelsen kun om asylsøkere og overføringsflyktninger som faller inn under FNs flyktningkonvensjon. Etter Utlendingsloven 2008 brukes betegnelsen om alle med rett til beskyttelse etter internasjonale konvensjoner som Norge er bundet av, herunder *Den europeiske menneskerettskonvensjon* (EMK). I Statistisk Sentralbyrås (SSB) statistikk brukes begrepet "personer med flyktningbakgrunn" om personer bosatt i Norge, som en gang har kommet til Norge av fluktgrunner, inkludert familietilknyttede flyktninger, uten hensyn til om personen har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen.

Overføringsflyktning: en flyktning som kommer til Norge gjennom et organisert uttak, vanligvis i samarbeid med UNHCR (FNs høykommissær for flyktninger). Etter forslag fra regjeringen fastsetter Stortinget gjennom budsjettbehandlingen årlig en kvote for hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot. Betegnelsen kvoteflyktning er også mye brukt.

Alternativ mottaksplassering innebærer at *Utlendingsdirektoratet* (UDI) ved regionskontoret inngår en skriftlig og gjensidig forpliktende avtale med en kommune om å gi en person uten oppholdstillatelse et botilbud i stedet for opphold i statlig mottak. Avtalekommunen ivaretar da de oppfølgingsbehov personen måtte ha i avtaleperioden. Ordningen kan også benyttes for personer med tillatelse som ikke danner grunnlag for bosettingstillatelse. UDI utbetaler et økonomisk tilskudd

og holder kommunen orientert om forhold ved vedkommende sak som får betydning for avtalens varighet.

Introduksjonsloven regulerer nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet med loven er styrke deres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Introduksjonsloven innebar en stor reform for kommunenes arbeid med nyankomne innvandrere da den ble vedtatt. Fra 1. september 2004 regulerte den introduksjonsprogrammet, og den 1. september 2005 ble de nye reglene for opplæring i norsk og samfunnskunnskap tatt inn i loven.

Personkretsen som omfattes av rett og/eller plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, er langt større en den gruppen som omfattes av introduksjonslovens regler om å delta i introduksjonsprogram.

Introduksjonsprogram: Introduksjonsloven gir nyankomne flyktninger rett og plikt til deltakelse i heldags introduksjonsprogram i inntil to år, med mulighet for utvidelse til tre år. Formålet med introduksjonsprogrammet er å gi grunnleggende ferdigheter i norsk, innsikt i norsk samfunnsliv og forberede for deltakelse i yrkeslivet. Det er lagt opp til et nært samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten (NAV) om programmet. Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for nyankommet flyktning mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering, og som: a) har fått asyl, eller b) er overføringsflyktning med innreisetilatelse, eller c) som etter søknad om asyl har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, eller fått kollektiv beskyttelse i masseflyktsituasjon, eller d) er familiegjenforent til personer nevnt under a, b eller grunnleggende kvalifisering.

Grunnleggende kvalifisering betyr at nyankomne innvandrere tilegner seg informasjon, kunnskaper og ferdigheter som gjør at de etter hvert kan fungere i ordinært arbeid og samfunnsliv, eller benytte seg av det ordinære utdannings- og opplæringstilbudet.

Avgrensninger og ansvar: Denne planen omhandler integrering av nyankomne flyktninger og deres barn som omfattes av ordningene i Introduksjonsloven, samt enslige mindreårige flyktninger, innenfor en 5-års periode etter bosetting.

I integrerings- og inkluderingspolitikken gjelder sektoransvarsprinsippet. Det vil si at hver fagsektor har ansvar for utvikling og tilpasning av eget tjenestetilbud slik at det møter behovene hos alle grupper, også innvandrerbefolkningen. (IMDI 2014) Dette vil i praksis si at Folldal kommune også er pålagt å gi et tilbud til personer som ikke omfattes

Lovverk

Arbeidet med integrering av nyankomne flyktninger vil berøre lovverk fra flere områder.

- *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere* av 4. juli 2003 (*Introduksjonsloven*) pålegger kommunen å sørge for henholdsvis introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap til personer i målgruppen.
- *Lov om behandlingsmåter i forvaltningen (Forvaltningsloven)* gjelder også med de særregler som er fastsatt i *Introduksjonsloven*. I tillegg vil
- *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova)* vil være sentral for ungdom over 16 år med rett og plikt til norsk og samfunnsfag i henhold til *Introduksjonsloven*.
- *Rundskriv Q-20/2015* gir veiledende retningslinjer til *Introduksjonsloven* og er et hjelpemiddel for kommunene i arbeidet med gjennomføringen av loven.

I henhold til *Introduksjonsloven* har den enkelte kommune ansvar for:

- *Å tilrettelegge introduksjonsprogram i henhold til lovens intensjoner og bestemmelser for nyankomne innvandrere med behov for grunnleggende kvalifisering. Dette omfatter*

kartlegging av kompetanse, utarbeiding av individuelle planer, programoppfølging, utstedelse av deltakerbevis og administrering og utbetaling av introduksjonsstønad.

- *Å samordne ulike virkemidler i programmet som også andre sektormyndigheter kan ha ansvar for, for eksempel videregående opplæring og yrkesprøving (fylkeskommunen) eller arbeidsmarkedstiltak (staten ved Arbeids- og velferdsetaten).*
- *Å registrere opplysninger om deltakernes gjennomføring av introduksjonsprogram i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR), jf. forskrift 20. april 2005 nr. 342 om Nasjonalt introduksjonsregister.*
- *Å skriftliggjøre deltakernes individuelle planer og formidle disse til Arbeids- og velferdsetaten lokalt dersom den enkelte deltaker samtykker i dette.*
- *Å sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap». (Rundskriv A-27/2007)*
- *Henvise til andre lover*

FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen) ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989, og ratifisert av Norge 8. januar 1991. Den 1. oktober 2003 ble barnekonvensjonen inkorporert i norsk lov. Barn har behov for spesiell beskyttelse, derfor har de sine egne rettigheter uttrykt i Barnekonvensjonen. Den gir barna de samme grunnleggende rettigheter, uansett hvem de er og hvor de bor. Rettighetene er politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle og gjelder alle under 18 år, uavhengig av nasjonalitet, kjønn, sosial status, religion eller kultur. Konvensjonen bygger på prinsippet om at barnets beste alltid skal komme først i alle situasjoner, over alt.

Konvensjonen kan inndeles i fire hovedområder. Alle barn har rett til: liv og helse; skolegang og utvikling; deltakelse og innflytelse, samt omsorg og beskyttelse. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som angår barn. Alle offentlige organer og ansatte er pålagt å oppfylle og respektere barnets rettigheter slik de uttrykkes i konvensjonen.

MÅL, STRATEGIER OG ANSVAR

Denne planen vil kort ta for seg målsetting, hvilke tiltak som må settes i verk for å nå disse samt ansvar. De ulike strategiene vil nedfelles i mer detaljerte tiltak i den enheten der det hører hjemme. Dette for å sikre at strategiene gjennomføres, slik at måloppnåelsen blir så høy som mulig.

MOTTAK OG BOSETTING

Mål	Strategi	Ansvar
<p>a)Folldal kommune skal bosette flyktninger i henhold til politiske vedtak.</p> <p>b)Enslig mindreårige bosettes etter anmodning fra IMDI, kommunestyret fatter vedtak på antall. Bosetting av EM forutsetter at vi har fosterhjem til rådighet</p>	<p>a) De berørte tjenesteområdene i kommunen skal til enhver tid være godt nok rustet til å ivareta en forsvarlig oppfølging av bosettingen</p> <p>b) Jobbe aktivt for å informere om og rekruttere fosterhjem</p>	<p>Flyktingtjenesten Helsesøster Lege Tannhelse Teknisk Oppvekst Bufetat/ barnevern</p>
Forutsigbarhet i bosetting	Det fattes vedtak for 4 år frem i tid	Politisk Kommunen

Kommentar:

Ved å benytte oss av informasjon samlet inn i av Regionrådet for fjellregionen, kan vi styre bosettingen, kvalifiseringen og integreringen på en god og hensiktsmessig måte. Les mer på s. 11-12 i rapporten.

BOLIGPLANLEGGING

Mål	Strategi	Ansvar
De som bosettes skal flytte inn i egnet bosted	<p>a) Ved å ha langsiktige vedtak på antall flyktninger kan vi forutse behovet for antall -og type boliger som trengs</p> <p>b) Gjennom gode individuelle planer for den enkelte flyktning kan vi føre kontroll med tidspunkt for utflytting fra kommunen etter endt introduksjonsprogram</p> <p>c) Tett samarbeid og informasjonsflyt mellom boligansvarlige i kommunen og flyktningtjenesten</p> <p>d) Samarbeid med det private markedet</p> <p>e) Kommunen og/eller private utbyggere bygger enmannsboliger</p>	<p>Kommunen</p> <p>Flyktningtjenesten</p> <p>Teknisk</p> <p>Private utbyggere</p>
Alle med behov for tjenester, skal få opplæring i å mestre norske boforhold	Boligopplæring som en del av introduksjonsprogrammet	<p>Flyktningtjenesten</p> <p>Teknisk</p> <p>Lokale aktører</p>
Fra leie til eie	<p>Boligkarriere program</p> <p>Stimulere til å kjøpe egen bolig på sikt</p>	<p>Husbanken</p> <p>Flyktningtjenesten</p> <p>Kommunen</p>

FAMILIE OG OPPVEKST

Mål	Strategi	Ansvar
Alle barn i Follidal skal ha en trygg og god oppvekst	Kommunen skal jobbe forebyggende og prioritere tidlig innsats for de barna som trenger det	Kommunen
Alle førskolebarn skal i hovedsak ha tilbud om barnehageplass senest måneden etter ankomst.	Melde fra i god tid	<p>Flyktningtjenesten</p> <p>Barnehagen</p>

<p>Alle barn med rett til grunnskole og videregående skal forløpende tilbys dette</p>	<p>a) Inntak av skolebarn (under 16 år) skjer umiddelbart etter bosetting.</p> <p>b) Alle som skrives ut med vitnemål fra grunnskole, skal tilbys undervisning i videregående skole. For elever som ikke har nok kunnskap til å følge undervisningen i VG1, er det innføringsklasser ved TOS</p> <p>c) For elever som planlegger å ta høyere utdanning, men som ikke har hatt muligheter for å tilegne seg nok grunnskolekompetanse, skal det gjøres en individuell vurdering om det er hensiktsmessig å tilby grunnskoleopplæring for voksne etter Opplæringsloven § 4A-1.</p>	<p>Flyktningtjenesten Skolen Tynset opplæringscenter</p>
<p>Elevene skal kunne nyttiggjøre seg undervisningen</p>	<p>a) Alle elever i grunnskole/videregående skole med annet morsmål enn norsk og samisk skal få kartlagt sine norskkunnskaper tidligst mulig. Hvis eleven ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å følge den vanlige opplæringen i skolen, skal det fattes enkeltvedtak om særskilt norskopplæring og, etter behov, morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring.</p> <p>b) Det skal satses på kompetanseheving mht. lese- og skrivevansker/fagvansker hos minoritetsspråklige elever.</p>	<p>Skolen</p>
<p>Alle foresatte skal kunne ha muligheten til å forstå beskjeder</p>	<p>a) Bruke tolk i samtaler</p> <p>b) Tett dialog med flyktningtjenesten</p>	<p>Skole og barnehage Flyktningtjenesten</p>

	c) Beskjeder gitt i papirform kan oversettes, spesielt for de foresatte som har bodd mindre enn 1 år i Norge	
Alle barn og unge i grunnskolen skal ha mulighet til å inkluderes i minst en fritidsaktivitet	a) Kommunen skal bidra til at det etableres tidlig kontakt mellom barn/unge og frivillige organisasjoner. b) Alle barn i flyktningfamilier skal få dekket utgifter til deltakelse i 1 kulturaktivitet eller idrettsgren i minst 1 år etter bosetting.	Skolen Flyktningtjenesten Frivillige Lag og foreninger NAV
Alle skal integreres gjennom kontakt med lokalmiljøet på en eller flere arenaer som et tiltak i norskopplæring.	Det skal tilbys gratis SFO første året.	Skolen NAV

Kommentar: Det er viktig å skape miljøer og arenaer hvor felleskap og samhandling mellom flyktninger og lokalbefolkning styrkes. Barnehage og skole er arenaer som vil være naturlige møteplasser. Derfor er det svært viktig at disse tar sin oppgave på alvor og skaper et godt og mangfoldig miljø for ulike aktiviteter som mange kan kjenne seg igjen i.

Folldal kommune ønsker å være aktiv i kampen mot radikalisering og voldelig ekstremisme ved å utvikle lokalt forebyggingsarbeid i samsvar med Justis- og Beredskapsdepartementets Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Her slås det fast at Regjeringen ønsker en bred innsats for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme.

«Alle må ta sin del av ansvaret for å skape et inkluderende samfunn. Forebygging og bekjempelse av radikalisering og voldelig ekstremisme er et felles samfunnsansvar. Den tette oppfølgingen må gjøres i lokalmiljøer, skolen, arbeidsplasser og av myndigheter.» (Statsminister Erna Solberg 2014)

INTRODUKSJONSPROGRAMMET SKAL KVALIFISERE TIL ARBEID OG UTDANNING

Mål	Strategi	Ansvar
a) Flyktningene skal starte introduksjonsprogrammet senest måneden etter ankomst til Folldal	a) Intro i kommunen brukes til å lære grunnleggende ferdigheter i forhold til å bo, personlig økonomi, altinn, bestillinger på internett, kosthold, sosiale koder med mere.	Flyktningtjenesten Tynset opplæringscenter Personlig ansvar fra den enkelte deltager i introduksjonsprogrammet
b) Flyktningtjenesten og TOS skal skaffe tilveie relevant informasjon om den enkelte innen 3 måneder etter ankomst	b) Utdannelse, tidligere arbeidserfaringer og ferdigheter kartlegges i Individuell Plan (IP) og det legges klare og spesifikke mål	

	for de kommende årene på intro	
Folldal kommune skal legge til rette for at informasjon gitt av kommunen kan forstås	Bruke tolk og oversette viktig informasjon som gis ofte, til den enkelte sitt morsmål	Kommunen, Flyktningtjenesten
60% av alle flyktingene skal være i jobb eller videre utdanning etter 2 år på intro	<p>a) Alle flyktinger skal ha språk-/arbeidspraksisplass i integreringsperioden, og senest 6 måneder etter oppstart.</p> <p>Kommunen skal tilby 5 språkpraksisplasser en dag i uka.</p> <p>b) Kontakt med private næringsliv angående språk- og arbeidspraksisplasser.</p> <p>c) Introduksjonsprogrammet tilpasses individuelt, slik at den enkelte kommer raskt videre fra grunnleggende norskopplæring.</p> <p>d) Ansvarliggjøring av den enkelte flyktning mht. egne mål i individuell kvalifiseringsplan.</p> <p>e) Den enkelte får tilbud om å kjøpe brukt PC bestilt av kommunen der den enkelte legger inn 50 % egenandel</p>	Flyktningtjenesten, Kommunens enheter Næringsssjef Privat næringsliv Tynset opplæringscenter
Aktuelle kandidater gis mulighet til å ta fagbrev.	<p>a) Ved ankomst avdekkes det hvilket løp den enkelte skal følge.</p> <p>Det skal vurderes både ordinære utdanningsløp og muligheter for praksiskandidatordning.</p>	Kommunen NAV Flyktningtjenesten Næringsssjefen Videregående skole
<p>a) Det skal gis kunnskap om å etablere egen bedrift.</p> <p>b) Det skal legges til rette for at flyktingene skal kunne jobbe ved siden av introduksjonsprogrammet.</p>	<p>a) Tilby etablerer kurs som en del av introduksjonsprogrammet</p> <p>b) Etablere en småjobb sentral</p>	Kommunen Næringsssjef Flyktningtjenesten Fjellregionen

Kommentar:

Folldal kommunes arbeid med kvalifisering bygger på Introduksjonsloven som sier at «Arbeid er nøkkelen til deltakelse i samfunnet». (Rundskriv Q-20). Et overordnet mål i integreringsarbeidet er at flere finner den raskeste vei til arbeid eller videre utdanning etter bosetting.

Folldal kommune mottar integreringstilskudd i fem år etter bosetting. Målsettingen er at flyktingene skal starte utdanning eller arbeid så raskt som mulig etter bosetting. Det utarbeides en individuell kvalifiseringsplan som er realistisk i forhold til både den individuelle kartleggingen og tidsperspektivet. I individuell plan skal det komme tydelig frem hva, hvordan og ansvar.

Ut fra dagens bosetting ligger muligheten for kvalifisering på 3 hovedområder:

1: Tradisjonelt utdanningsløp med grunnskole og videregående skole/lærling/studie

Dette løpet er i hovedsak mest egnet for unge og de som har påbegynt et studieløp i sitt hjemland.

2: Praktisk rettet utdanning med hovedfokus på praksiskandidatordningen

Folldal kommune skal legge til rette for at det skal være mulig å kunne ta fagbrev eller kompetansebevis innen 5 år etter bosetting.

3: Praktisk rettet løp inn mot ufaglært produksjonsarbeid

Hvis vi legger norsk statistikk for uføretrygd til grunn, vil ca. 10 % ikke ha mulighet til å komme i ordinær jobb på grunn av skade eller sykdom. Det er viktig at dette avdekkes tidlig, slik at hensiktsmessige tiltak kan iverksettes for denne gruppen.

Se Regionrådets rapport s.12-13 for mer informasjon om behovet for arbeidskraft i fjellregionen de neste årene.

INTEGRERING

Mål	Strategi	Ansvar
Opprette Internasjonalt råd som har til hovedoppgave å fremme flyktnings- og innvandreres integrering i Folldalssamfunnet	a) Sette sammen et råd med representanter fra innvandrere bosatt i kommunen, flyktinger, politikere, lokalt næringsliv, Frivilligsentralen, frivillige lag og organisasjoner samt flyktnings-tjenesten b) Rådet skal møtes 2 ganger i året, samt ved behov	Flyktnings-tjenesten kaller sammen representanter innen 01.01.2017
- Motvirke rasisme, fremmedfrykt	a) Invitere til informasjonsmøte	Internasjonalt råd

og misforståelser gjennom åpenhet og informasjon. - Opprette kontakt mellom flyktingene og lokalbefolkningen	en gang i året. Det skal informeres om arbeidet som gjøres i flyktingtjenesten, det skal være mulighet til å stille spørsmål. Kulturelle innslag, presentasjon av lag og foreninger samt opprette kontakt mellom flyktingene og lokalbefolkningen b) Folldalsvenn	Flyktingtjenesten Frivilligsentralen Andre frivillige Lag og foreninger
Internasjonal kafe, et møtepunkt mellom flyktinger, innvandrere og de øvrige innbyggerne i Folldal	a) Fortsette med internasjonal kafe slik at tilbudet setter seg. Være kreativ for å trekke flere til møteplassen	Frivilligsentralen Flyktingtjenesten
Skape flere møteplasser mellom flyktinger og de lokale som et ledd i nettverksbygging, språktrening og samfunnsforståelse	a) Oppfordre til kontakt og tiltak gjennom ulike informasjonskanaler som kommunens hjemmeside, sosiale medier o.l b) Stimulere til deltagelse i komite og frivillig arbeid	Flyktingtjenesten Internasjonalt råd Lag og foreninger
Lag og foreninger	a) Gi god informasjon om de lag og foreninger som finnes i Folldal b) Kontaktperson i lag og foreninger som kan fungere som en «støttekontakt» inntil flyktingen har funnet seg til rette	Flyktingtjenesten Lag og foreninger
Rask integrering i lokalsamfunnet og kunnskap om mulighetene i Folldal	a) Folldalsvenn, din kontaktperson i lokalsamfunnet.	Frivillig sentralen Flyktingtjenesten
Lokal tradisjon	Sauesanking	Skolen Landbruket Flyktingtjenesten Lokalbefolkningen

Kommentar: Innvandrere som skal bo og leve i Norge, skal komme i jobb, bli skattebetalere, lære norsk og bli deltakende samfunnsborgere. Meld. St. 30 (2015-2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk tar utgangspunkt i migrasjonsbildet i Europa og Norge 2015 og 2016. I meldingen presenterer regjeringen hvordan integreringspolitikk og tiltak bør organiseres for at flere nyankomne innvandrere med fluktbakgrunn skal komme raskere i jobb eller utdanning og få en fast tilknytning til arbeidslivet. Integreringspolitikken må utvikles fortløpende for å svare på samfunnets behov. Med denne meldingen angir regjeringen en retning for det videre arbeidet.

Mål	Strategi	Ansvar
Bruk av midlene i integreringstilskuddsordningene skal ha et 5 års perspektiv	Integreringsmidler som kommer på slutten av året skal avsettes i fond, slik at disse midlene sikres til slutten av 5 års perioden. Ordinære kommunale tjenester dekkes av de vanlige budsjettene i kommunen.	Økonomi NAV leder
Behov for økonomisk sosialhjelp skal begrenses.	a) Målretting av integreringsmidler helt fra bosettingsdato. b) Kvalifiseringsperioden skal ikke overstige 5 år.	Leder NAV Programveileder Flyktningkonsulent
Sikre skolen ressurser til mottak av flyktninger i grunnskolealder.	Ved bosetting av flyktninger i grunnskolealder skal normalt 70 % av integreringstilskuddet overføres til grunnskolen. Dette er for å dekke skolens utgifter til opplæring av elever fra språklige minoriteter.	Skolen Økonomi

Kommentarer: Folldal kommune ønsker å begrense flyktingenes behov når det gjelder utgifter til sosialhjelp og benytte disse midlene inn mot arbeidsrettede tiltak. Ved målrettet bruk av kommunale og statlige midler økes kvaliteten på tjenestene og de ny bosatte flyktingene vil komme raskere ut i jobb eller utdanning. De økonomiske målene skal begrense flyktingenes behov når det gjelder økonomisk sosialhjelp og styrke mulighetene for å komme raskt i jobb eller utdanning. Ved å ha en målrettet tjeneste skal nødvendige integreringstiltak kunne gjennomføres i løpet av integreringsperioden. Kommunens ekstra utgifter til sosialhjelp utover integreringsperioden på 5 år vil da også kunne begrenses.

KOMMUNIKASJON

Strategisk plan for integrering i Folldal kommune 2016-2020 vil være et godt grunnlag for aktiv gjennomføring, jo bedre planen med sine mål og strategier er kommunisert, forstått og akseptert blant alle som skal medvirke til gjennomføringen. Dette krever god kommunikasjon og god dialog.

Målrettet og bevisst kommunikasjonsarbeid i tilknytning til denne planen skal bidra til å:

- Gjøre planens innhold kjent internt i kommunens administrasjon, ute i Folldalssamfunnet og blant sentrale samarbeidspartnere.
- Motivere til arbeid og innsats for å nå planens mål.
- Sikre god oppfølging, oppdatering og eventuell justering underveis i gjennomføringsfasen.

Sentrale aktører det er naturlig å gå i dialog med for å nå planens mål og strategier er:

- Frivilligheten
- Idrettslag
- Næringsliv
- Interkommunalt samarbeid
- Hedmark fylkeskommune (Videregående utdanning), Fylkesmannen i Hedmark, Høgskolen i Hedmark

Generelt påpekes at god, bevisst og planlagt kommunikasjon mot utvalgte målgrupper er viktig for å skape oppmerksomhet om selve planen og de samfunnsforhold som danner bakgrunn for at det er

planverk på området. Dette gjelder også ved gjennomføringen av planen for å sikre god og effektiv gjennomføring, godt samarbeid og måloppnåelse.